

วัตถุประสงค์และวิธีการในการวิจัย

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องบทบาทของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย
 คอการส่งสินค้าออก ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่าธนาคารพาณิชย์ให้
 บริการแก่ผู้ส่งสินค้าออกในด้านใดบ้าง และบริการต่าง ๆ ที่ธนาคารพาณิชย์
 ให้แก่ผู้ส่งสินค้าออกนั้น เพียงพอหรือไม่

วิธีการวิจัย

ผู้เขียนได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสอบถามเจ้าหน้าที่ธนาคารพาณิชย์
 ที่เกี่ยวข้องกับการส่งสินค้าออก เกี่ยวกับขอบเขตการให้เครดิตและความช่วย
 เหลือต่าง ๆ ในด้านการส่งสินค้าออก และค่าธรรมเนียมที่ธนาคารพาณิชย์
 เรียกเก็บจากผู้ส่งสินค้าออก สัมภาษณ์ผู้ส่งสินค้าออก เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติใน
 การส่งสินค้าออก การจัดหาเงินทุน และปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการส่งสินค้า
 ออก นอกจากนี้ผู้เขียนค้นคว้าจากรายการสรุปข่าวธุรกิจที่ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ
 จัดทำขึ้น รายงานเศรษฐกิจและการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย รายงาน
 งานการประชุม การสัมมนาเกี่ยวกับการส่งสินค้าออกของเจ้าหน้าที่กระทรวง
 พาณิชย์ สถิติรายงานการส่งสินค้าออกของกรมศุลกากร สถิติรายงานการส่ง
 สินค้าออก สถิติผลิตภัณฑ์ภายในประเทศของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

การสัมภาษณ์และสอบถามเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์

ผู้เขียนได้เตรียมแบบสอบถามไว้ล่วงหน้า และนำแบบสอบถามนี้ไป

สัมภาษณ์และสอบถามเจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่ที่ผู้เขียนไปขอข้อมูลเป็นเจ้าหน้าที่ระดับบริหาร และผู้เขียนได้ไปศึกษาข้อเท็จจริงจากธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ 10 แห่ง ดังนี้ ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารศรีอยุธยา ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารแห่งเอเชีย ธนาคารเอเชีย-ทรัสต์ ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ และ ธนาคารทหารไทย

แบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์

รายละเอียดเกี่ยวกับการให้เครดิตเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์

1. ในการให้เครดิตแก่ผู้ส่งออก ธนาคารมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร
2. ธนาคารให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ส่งออกด้วยวิธีใดบ้าง
3. หลักประกันที่ผู้ส่งสสินค้าออกมาเสนอแก่ธนาคารมีอะไรบ้าง (เช่น L/C สัญญาซื้อขาย ใบประทวนสินค้า ตัวเงิน เป็นต้น)
4. ระยะเวลาที่ธนาคารให้เครดิตแก่ผู้ส่งสสินค้านานเพียงใด
5. วงเงินที่ธนาคารให้กู้โดยมีหลักประกันชนิดต่าง ๆ เป็นจำนวนเท่าไร และคิดดอกเบี้ยในอัตราเท่าไร
6. ธนาคารมีวิธีการในการให้ความช่วยเหลือด้านการค้าประกันสินค้าออก (Export Guarantee) แก่ผู้ส่งสสินค้าออกอย่างไร และคิดค่าบริการอย่างไร
7. ธนาคารพาณิชย์ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ส่งสสินค้าออกที่ให้เครดิตระยะยาวแก่ผู้ซื้อในต่างประเทศอย่างไร
8. ในการให้เครดิตแก่ผู้ส่งสสินค้าออก ธนาคารพาณิชย์ใช้เงินทุนจากต่าง

ประเทศแล่นนำมาให้ผู้ส่งออกทุกราย โดยเฉพาะในกรณีสินค้าประเภททุนซึ่งมีราคาสูง ผู้ขายจำเป็นต้องให้เครดิตระยะยาวแก่ผู้ซื้อในต่างประเทศ

9. นอกเหนือจากแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ในการให้เครดิตแก่ผู้ส่งออก ธนาคารใช้แหล่งเงินทุนจากแหล่งใดบ้าง มีเงื่อนไขอย่างไร และเสียดอกเบี้ยในอัตราเท่าไร
10. บริการอื่น ๆ ที่ธนาคารพาณิชย์ให้แก่ผู้ส่งออก (นอกจากการให้เครดิตและการค้าประกันสินค้าออก) มีอะไรบ้าง และธนาคารคิดค่าบริการอย่างไร
11. ธนาคารให้เครดิตด้านการส่งสินค้าออกมากน้อยเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับการให้เครดิตด้านอื่น ๆ
12. ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ส่งออก ธนาคารพาณิชย์มีปัญหาในเรื่องใดบ้าง

เนื่องจากแบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์และสอบถามเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์เป็นแบบสอบถามที่ต้องการให้ผู้ตอบอธิบายรายละเอียด ผู้เขียนจึงต้องไปสัมภาษณ์และจับบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง เป็นการสัมภาษณ์โดยตรง และผู้เขียนมีปัญหอะไรหรือได้รับคำตอบที่ไม่ชัดเจนก็สามารถซักถามเพื่อให้ได้รับข้อมูลครบถ้วนเพียงพอสำหรับการวิจัย

ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ ผู้เขียนได้รับคำตอบจากเจ้าหน้าที่ของธนาคารทั้ง 10 แห่งที่ผู้เขียนไปขอพบเพื่อศึกษาข้อมูล การสัมภาษณ์กินเวลาประมาณ 50 วัน ซึ่งนับว่าใช้เวลามาก ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์มีงานมาก ต้องหาโอกาสที่เจ้าหน้าที่มีเวลาว่างพอที่จะตอบคำถามและอธิบายวิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติ แต่ผู้เขียนก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

การสัมภาษณ์และสอบถามผู้ส่งสินค้าออก

ผู้เขียนได้เตรียมแบบสอบถามไว้ล่วงหน้า และส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ส่งสินค้าออกทุกประเภทคือผลผลิตเกษตร ผลผลิตประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และอุตสาหกรรม ประเภทละ 10 ราย กรอกข้อความทางไปรษณีย์และขอให้ส่งกลับคืนมาให้ผู้เขียน นำแบบสอบถามไปให้ผู้ส่งสินค้าออกล่วงหน้าเพื่อให้กรอกข้อความ และผู้เขียนไปขอรับคืนในวันหลัง ผู้เขียนส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ส่งสินค้าออก 50 ราย ในที่สุดได้รับแบบสอบถามคืนมา 35 ราย ผู้ส่งสินค้าออกที่ผู้เขียนสัมภาษณ์เป็นผู้ส่งสินค้าออกประเภทต่าง ๆ ทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการในการส่งสินค้าออก แหล่งที่มาของเงินทุนของผู้ส่งสินค้าออก และปัญหาต่าง ๆ ของผู้ส่งสินค้าออกประเภทต่าง ๆ รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ส่งสินค้าออกมีดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ส่งสินค้าออก

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ส่งสินค้าออก

1. ชื่อพาณิชย์กิจ

สำนักงาน _____ โทรศัพท์ _____

โรงงาน _____ โทรศัพท์ _____

คลังสินค้า _____ โทรศัพท์ _____

2. ประเภทธุรกิจ (เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ, การเกษตรกรรม, การ
ป่าไม้ เป็นต้น โปรดระบุชื่อสินค้าที่ส่งออก)

ฐานะผู้ส่งออก ผู้ซื้อ ผู้ผลิต ผู้ขายส่ง ผู้ผลิตเพื่อส่งออก

โปรดขีด ✓ ใน หลังข้อความที่ต้องการ

3. ประวัติการค้าเนืองงาน

ก่อตั้ง (ในรูปร้านค้าของบุคคลคนเดียว ห้างหุ้นส่วนสามัญ บริษัท กิจการ
การรวม เป็นต้น) _____

ผู้บริหารงาน _____

ทุน (ขำระแล้ว) _____

4. การส่งออก

วิธีการ _____

สินค้าส่งออก	ส่งไปยังประเทศ	ผู้ซื้อ	เงื่อนไขการชำระเงิน

การเงิน

ประเภทเครดิต	ผู้ให้เครดิต	วงเงิน	ระยะเวลา	ดอกเบี้ย(%ต่อปี)	หลักประกัน

หมายเหตุ ประเภทเครดิตหมายถึง การให้กู้ยืม การให้เบิกเงินเกินบัญชี การ
 ช้อลคั้วเงิน เป็นต้น

5. เครดิตที่ท่านได้รับเพียงพอหรือไม่ พอ ไม่พอ (โปรดขีด ✓
 หลังข้อความที่ท่านต้องการ)

ท่านขอเครดิตในจำนวน บาท ผู้ให้กู้ในจำนวน บาท

6. ท่านเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยที่ผู้ให้เครดิตเรียกเก็บจากท่าน (ขีด ✓ หลังข้อ
 ความที่ท่านต้องการ)

สูงเกินไป เหมาะสม ค่อนข้างต่ำ

ท่านกู้จากแหล่งใดบ้าง

ระยะเวลาที่ท่านได้รับสินเชื่อยาวเพียงพอหรือไม่ หากไม่พอโปรดชี้แจง

7. ในการส่งสินค้าออกมีปัญหาเรื่องอะไรบ้าง (เช่น ชากเรือบรรทุกสินค้า
ไม่มีสินค้าที่จะส่งออก ต้องการสินเชื่อ ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจทำให้
ผู้ส่งออกไม่มีกำไร) โปรดชี้แจง

8. ท่านมีการประกันเกี่ยวกับการส่งสินค้าออกหรือไม่
หากมีท่านมีวิธีการในการปฏิบัติอย่างไร โปรดชี้แจง

คำชี้แจงเพิ่มเติม (หากมี)

ศูนย์วิจัยทรัพย์สินทางปัญญา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลที่ไ้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ ผู้เขียนจะ
แสดงรายละเอียดในบทที่ 5

ส่วนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากผู้ส่งสินค้าออก 55 ราย ประมวล
ข้อมูลไ้ดังนี้

การส่งออก ผู้ส่งสินค้าออกส่วนใหญ่ดำเนินงานในรูปบริษัทจำกัด

ระดับความรู้ของผู้บริหารงาน แบ่งออกไ้เป็น 3 ระดับดังนี้

1. ระดับต่ำกว่า ม.ศ. 3	16 ราย
2. ระดับ ม.ศ. 3 ถึง ม.ศ. 5	12 ราย
3. ระดับอุดมศึกษา	7 ราย

ทุน (ชำระแล้ว)

แบ่งออกไ้เป็น 3 จำพวก ดังนี้

1. มีทุนต่ำกว่า 1 ล้านบาท	5 ราย
2. มีทุนตั้งแต่ 1 ล้านบาทถึง 5 ล้านบาท	17 ราย
3. มีทุนมากกว่า 5 ล้านบาท	13 ราย

การส่งสินค้าออก

ผู้ส่งสินค้าออกส่วนใหญ่จะส่งสินค้าไปให้ผู้ซื้อในต่างประเทศก็ต่อเมื่อ

1. มีการทำสัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อ และ หรือ
2. มีเลตเตอร์ออฟเครดิตเปิดมา

ประเทศผู้ส่งสินค้าเข้า

ส่วนใหญ่ไ้แก่ อินเดีย, ฟิลิปปินส์, มาเลเซีย, ญี่ปุ่น,
สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

ผู้ซื้อ

ส่วนใหญ่เป็นบริษัท จำกัด นอกจากนี้ก็มีการซื้อขาย
กันระหว่างเอกชน และการซื้อขายกันในระดับรัฐบาล

เงื่อนไขการชำระเงิน

ผู้ส่งสินค้าออกมักจะทำให้เครดิตในระยะสั้นแก่ผู้ซื้อ เช่น

90 วัน, 120 วัน, 180 วัน แต่ส่วนใหญ่เป็น 180 วัน

ประเภทสินค้าที่ขาย

ข้าว, ข้าวโพก, ไม้สัก, เพชรพลอย, แร่ดีบุก, อาหารทะเล เป็นต้น

เงินทุนของผู้ส่งสินค้าออก

นอกจากทุนริเริ่มแล้ว ผู้ส่งสินค้าออกส่วนใหญ่ใช้เครดิตจากธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์มักจะให้กู้ประมาณ 60-80% ของวงเงินที่ลูกค้าขอกู้ และให้กู้ในระยะสั้นส่วนใหญ่เป็น 180 วัน

ระยะเวลาที่ผู้ส่งสินค้าออกได้รับเครดิต

ผู้ส่งสินค้าออกส่วนใหญ่เห็นวาระเวลาที่ได้รับเครดิตไม่เพียงพอ

อัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารคิดจากผู้ส่งสินค้าออก ถ้าเป็นลูกค้าที่ดี (prime customer) ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยในอัตรา $10\frac{1}{2}\%$ ต่อปี เท่านั้น สำหรับลูกค้าทั่ว ๆ ไปอัตราดอกเบี้ยอยู่ระหว่าง 12-14% ต่อปี

หลักประกัน

สำหรับหนทางประเทศ ธนาคารมักจะให้กู้โดย

1. มีเช็คเตอร์ออฟเครดิตเปิดมาจากต่างประเทศ
2. มีสัญญาซื้อหรือคำสั่งซื้อจากต่างประเทศ
3. การจำหน่ายสินค้า
4. การขายลดตัวเงิน

นอกจากนี้ธนาคารยังให้กู้โดยมีหลักทรัพย์อื่น ๆ เป็นประกันเช่น ที่ดิน เครื่องจักร โรงงาน เป็นต้น

เครดิตที่ผู้ส่งสินค้าออกได้รับ

ผู้ส่งสินค้าออกส่วนใหญ่บอกว่าเครดิตที่ได้รับไม่เพียงพอ

ธนาคารมักจะให้กู้ในวงเงินต่ำกว่าวงเงินที่ผู้ส่ง
สินค้าออกขอกู้

อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารเรียก
เก็บ

จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ผู้ส่งสินค้าออก 20%
ตอบว่าสูงเกินไป และอีก 80% ตอบว่าเหมาะสม

วงเงินที่ธนาคารให้เครดิต
สำหรับสินค้าชนิดต่าง ๆ

สินค้าเกษตรกรรม เช่น ข้าว ข้าวโพด ธนาคาร
มักจะให้เครดิตค่อนข้างมาก ประมาณ 70-80% ของ
ราคาสินค้า ทั้งนี้เพราะสินค้าดังกล่าวเป็นที่ต้องการ
ของตลาดโลก ส่วนสินค้าที่มีปัญหาเรื่องการเสื่อม
คุณภาพ เช่น น้ำตาล สินค้าที่มีปัญหาเรื่องระดับ
ราคายันฆวน เช่น ปอ ธนาคารก็จะให้เครดิตอย่าง
ระมัดระวัง วงเงินที่ธนาคารให้เครดิตประมาณ 50-
60% ของราคาสินค้า

ปัญหาในการส่งสินค้าออก

ผู้ส่งสินค้าออกส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนเรือ
บรรทุกสินค้า ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลง ต้นทุนของ
เงินทุนสูง

นอกจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์และผู้ส่งสินค้าออกแล้ว
ผู้เขียนศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ดังนี้ รายงานเศรษฐกิจและการเงินของธนาคาร
แห่งประเทศไทย รายงานเศรษฐกิจและการเงินของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ รายงาน
งานการประชุม การสัมมนา เกี่ยวกับการส่งสินค้าออกของเจ้าหน้าที่กระทรวง
พาณิชย์ สถิติรายงานการส่งสินค้าออกของกรมศุลกากร สถิติรายงานการส่งสินค้า
ออก สถิติผลิตภัณฑ์ภายในประเทศของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ บทความ
การให้เครดิตและบริการต่างๆ เพื่อการส่งสินค้าออกไปยังประเทศกำลังพัฒนาของ
สหประชาชาติ และบทความเรื่อง " Banking in Asia " จากหนังสือ

Far Eastern Economic Review

วัตถุประสงค์ในการวิจัย ผู้เขียนต้องการศึกษาว่าธนาคารพาณิชย์และสถาบันอื่น ๆ ในประเทศไทยมีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือในด้านการศึกษาสินเชื่ออย่างไร เพียงพอหรือไม่ หากไม่เพียงพอ ควรจะมีมาตรการในการส่งเสริมอย่างไร สิ่งที่จะกล่าวต่อไป คือสิ่งที่ผู้เขียนได้มาจากการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย